

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 10/2022
23.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Весна Илић адвокат из ..., против тужене Предшколске установе „Софија Ристић“ Топола, чији је пуномоћник Бранка Лекић Врзић адвокат из ..., ради поништаја анекса уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 19/16 од 19.07.2016. године, у седници одржаној 23.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 19/16 од 19.07.2016. године тако што се **ОДБИЈА** жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Аранђеловцу, Судска јединица у Тополи П1 342/14 од 07.05.2015. године, а захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка се **ОДБИЈА**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Аранђеловцу, Судска јединица у Тополи П1 342/14 од 07.05.2015. године, ставом првим изреке, усвојен је као основан тужбени захтев и поништени су акти тужене као незаконити и то: Понуда број .. од 19.05.2014. године и Анекс уговора о раду број .. од 26.05.2014. године у целости донет од стране директора тужене, што је тужена дужна трпети и признати. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове поступка од 52.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 19/16 од 19.07.2016. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи као незаконита понуда туженог број .. од 19.05.2014. године и Анекс уговора о раду број .. од 26.05.2014. године донет од стране директора тужене. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове поступка од 52.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила ревизију, због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност ревизије, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није дозвољена па је решењем Рев2 250/2017 од 06.06.2018. године ревизију одбацио.

Уставни суд је одлучујући о уставној жалби тужиље, одлуком Уж 13380/2018 од 05.04.2018. године, усвојио уставну жалбу подносиољке АА и утврдио да је решењем Врховног касационог суда Рев2 250/2017 од 06. јуна 2018. године подносиољки повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, док је у преосталом делу уставну жалбу одбацио. Ставом другим изреке, поништено је решење Врховног касационог суда Рев2 250/17 од 06. јуна 2018. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији подносиољке уставне жалбе изјављену против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 19/16 од 19. јула 2016. године.

Поступајући по ставу Уставног суда, Врховни касациони суд је испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 408. ЗПП, нашао да је ревизија тужиље основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је засновала радни однос код туженог уговором о раду број .. од 28.09.2007. године, на радном месту ... са VI степеном стручне спреме. На ... факултету у Београду тужиља је стекла високо образовање према уверењу тог факултета од 01.10.2013. године па је између тужиље и тужене потписан анекс уговора број .. од 19.07.2012. године којим је тужиљи признат VII степен стручне спреме са коефицијентом за обрачун плате од 14,45. Дана 19.05.2014. године тужиљи је од стране туженог уручена понуда закључења анекса уговора о раду заведеног под бројем .. којим је предвиђено да на основу тог анекса престаје да важи ранији анекс од 19.07.2014. године. У предлогу анекса уговора о раду који је достављен тужиљи заједно са понудом наведено је да уговор о раду од 28.09.2007. године се мења у тачки 7. тако да се плата запосленом утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента који се множи са основицом, додатка на плату и обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање и плате у складу са законом а да основица за обрачун и исплату плате утврђује Влада. У тачки 8. предвиђено је да се коефицијент за исплату и обрачун плата запослених утврђују у складу са Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01, 4/2014... 58/14) и за сваког запосленог ће коефицијент бити одређен решењем директора. Тужиља је потписала анекс уговора 26.05.2014. године и истим је предвиђена измена уговора о раду број .. од 28.09.2007. године у тачкама 7. и 8. којим је констатовано да закључењем тог анекса престаје да важи анекс уговора о раду број ..од 09.07.2012. године. Правилником о организацији и систематизацији радних места код туженог од 26.12.2013. године извршена је организација и систематизација радног места, опредељен степеном стручне спреме а утврђен је и број извршилаца, опис послова радних места и друга питања везана за организацију. Тужиљи је решењем број .. од 11.06.2014. године на радном месту ... са 100% радног времена и VI степеном стручне спреме утврђена плата по основу елемената наведених у решењу који ће се примењивати за јун 2014. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље налазећи да је одредбом члана 33. Закона о раду прописано које све елементе мора да садржи уговор о раду а између осталог и тачка 3. ове одредбе где је

прописано да уговор мора да садржи врсту и степен стручне спреме запосленог, а тачком 16. мора да садржи новчани износ на основе зараде и елементе за утврђивање радног учинка, накнаде зараде, увећање зараде и других примања. Оценом понуде и анекса уговора произлази да нису испоштоване одредбе члана 33. Закона о раду јер анекс не садржи све елементе којима се регулише радноправни статус тужиље. Њен статус је практично измењен каснијим анексом уговора од 19.07.2012. године а и даље је исти остао да егзистира међу странкама и представља основ за постојање радног односа тужиљи. Анексом уговора о раду од 19.07.2012. године тужиљи је признат VII степен стручне спреме и утврђен коефицијент од 14,45 по коме је вршен обрачун и исплаћивана плата тужиљи. Тужена није могла да стави ван снаге анекс уговора о раду из 2012. године имајући у виду да у складу са чланом 171. Закона о раду послодавац може запосленом понудити измену уговорених услова рада новим анексом којим се мењају до тада уговорени услови рада на основу уговора о раду и анекса, али се исти не може ставити ван снаге јер се ради о тадашњој вољи странака. Дакле, анекс је морао да се измени у погледу уговореног односно стручне спреме и коефицијента а не да се ставља ван снаге. Чињеница је да о правима радника запослених у образовању одлучује директор. Међутим, новим анексом уговора за тужиљу није уговорен нижи степен стручне спреме већ је то практично регулисано кроз одлуку директора којом је утврђен коефицијент за обрачун плате, што је незаконито, па је стога тужбени захтев усвојен.

Другостепени суд није прихватио ову правну аргументацију првостепеног суда. Налази да је чланом 62. Закона о основама система образовања и васпитања прописана надлежност и одговорност директора установе а према тачки 17. те одредбе директор установе је овлашћен да одлучује о правима, обавезама и одговорностима ученика и запослених у складу са овим и посебним законом а самим тим и о коефицијентима за исплату плата запослених, уговарања одредбе анекса уговора о раду. Стога одређивање плата запослених решењем директора није незаконито како то погрешно закључује првостепени суд. То што је анексом уговора о раду из 2014. године констатовало да закључење тог анекса престаје да важи претходни анекс број .. од 19.07.2012. године не чини незаконитим анекс уговора јер се ради о пропусту мањег значаја с обзиром на то да се самим закључењем овог анекса престају да важе измењене одредбе претходног. Даље, другостепени суд закључује да понуда за закључење уговора о раду представља акт правне технике чије потписивање не доводи до промене у радноправном статусу запосленог из разлога што су те промене условљене потписивањем анекса уговора о раду. При томе, другостепени суд наводи да је чланом 25. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/2005... 45/2015) прописано – врста и ниво студија док је одредбом чл. 25, 29. и 95. истог закона дошло до увођења нивоа образовања са одлучујућим бројем бодова, у вези са којим се усклађивање врши применом одредбе члана 127. истог закона. Те одредбе су материјално право и око поступка преговарања и измене уговорних услова рада, запослени и послодавци у установама који су буџетски корисници су ограничени одредбама напред наведених прописа који се на њих примењују те да упућивање анекса на примену ових прописа при одређивању начина исплате плата не чини одредба анекса незаконитим.

По оцени Врховног касационог суда, овакво правно становиште другостепеног суда није прихватљиво. Чињеница је да је чланом 17. Закона о основама система образовања и васпитања директор установе овлашћен да одлучује о правима, обавезама и одговорностима ученика и запослених а самим тим и о коефицијентима за исплату плата запослених. Међутим, у овој ситуацији, тужиљи је учињена понуда али након тога је дошло до закључења анекса уговора а при чему у самој понуди а ни у анексу

уговора није назначено да се тужиљи мења статус у погледу стручне спреме јер јој је ранијим анексом било признато VII степен стручне спреме. Ни у решењу директора којим се одређује износ коефицијента за обрачун плате не стоји констатација да је тужиља изгубила важност VII степена стручне спреме и да јој се са тим решењем којим се признаје нови коефицијент од 14,45 практично додељује нижи VI степен стручне спреме. Закон о високом образовању, са одређеним изменама јесте извршио увођење одређених нивоа образовања и класификовао бодове везано за обрачун плата у складу са нивоом образовања. Међутим, у Правилнику туженог предвиђено је постојање шест радних места са високом стручном спремом тј. VII степеном стручне спреме а таквих лица је било запослених двоје. То значи да је било простора да тужиљи и даље буде признат VII степен стручне спреме. Уколико је постојао неки други разлог да тужиља не може задржати VII степен стручне спреме то је морало да буде назначено у анексу уговора о раду у складу са чланом 33. Закона о раду. Ни у ком случају то није могло да се уради решењем директора тужене кроз одређивање коефицијента за обрачун плате а да при томе ни у том решењу није назначено да се обрачун врши за VI степен стручне спреме нити да тужиља губи признат положај запосленог са VII степеном стручне спреме. Све то указује на околност да се од стране тужене учињени пропусти приликом учињене понуде односно закључењем анекса уговора о раду број .. од 26.05.2014. године. У том делу првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право.

Имајући у виду напред изнето, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Стоји чињеница да је понуда за спорни анекс уговора о раду техничке природе те да је првостепени суд требао да одбаци тужбу у том делу, што није учинио. Стога Врховни касациони суд налази да је било неопходно пресуду првостепеног суда у односу на тај део тужбеног захтева укинути.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић